Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2025/6697

12.12.2025

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 7ης Νοεμβρίου 2025

σχετικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί του προγράμματος ανταλλαγών, συνδρομής και κατάρτισης για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία για την περίοδο 2028-2034 (πρόγραμμα «Pericles V») και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/840

(CON/2025/34)

(C/2025/6697)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 8 και τις 15 Οκτωβρίου 2025 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αντίστοιχα, αίτημα για διατύπωση γνώμης σχετικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί του προγράμματος ανταλλαγών, συνδρομής και κατάρτισης για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία για την περίοδο 2028-2034 (πρόγραμμα «Pericles V») και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/840 ([1]) (εφεξής ο «προτεινόμενος κανονισμός»).

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της ΕΚΤ βασίζεται στο άρθρο 133 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο ορίζει ότι με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ και μετά από διαβούλευση με αυτή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη χρήση του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος. Το διοικητικό συμβούλιο εξέδωσε την παρούσα γνώμη σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. **Γενικές παρατηρήσεις**

1.1. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι ο προτεινόμενος κανονισμός θα αντικαταστήσει το τρέχον πρόγραμμα Pericles IV που θεσπίστηκε για την περίοδο 2021-2027με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/840 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]). Το πρόγραμμα Pericles V θα εφαρμοστεί από το 2028 έως το 2034.

1.2. Η ΕΚΤ επαναλαμβάνει την άποψή της ότι το πρόγραμμα Pericles αποτελεί χρήσιμη συμβολή στις δραστηριότητες που ασκούν ήδη η ίδια η ΕΚΤ, η Ευρωπόλ και οι εθνικές αρχές στο πεδίο της καταπολέμησης της παραχάραξης και κιβδηλείας των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ ([3]). Η ίδια εκφράζει την πεποίθηση ότι το πρόγραμμα Pericles V θα εξακολουθήσει να συμβάλλει στη διαφύλαξη της ακεραιότητας των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ και στην αντιμετώπιση κάθε πιθανής απειλής κατά της χρήσης του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος.

1.3. Η ΕΚΤ δίνει έμφαση στην ενεργό συμμετοχή της στην καταπολέμηση της παραχάραξης και κιβδηλείας. Ειδικότερα, η ίδια αναπτύσσει σχέδια και χαρακτηριστικά ασφαλείας των τραπεζογραμματίων ευρώ που επιτρέπουν στο ευρύ κοινό και τους εμπειρογνώμονες να διακρίνουν τα γνήσια από τα πλαστά τραπεζογραμμάτια, λειτουργώντας αποτρεπτικά για τους παραχαράκτες.

1.4. Η πρώτη σειρά τραπεζογραμματίων ευρώ εισήχθη την 1η Ιανουαρίου 2002, ενώ από το 2013 έχει ξεκινήσει η σταδιακή εισαγωγή των τραπεζογραμματίων της δεύτερης σειράς, δηλαδή της σειράς «Ευρώπη». Για την προετοιμασία της κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων με αναβαθμισμένα χαρακτηριστικά ασφαλείας η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος παρέχουν ευρύ φάσμα πληροφοριών σε κατασκευαστές και προμηθευτές εξοπλισμού τραπεζογραμματίων, σε εμπορικές τράπεζες, εμπόρους λιανικής και λοιπά πρόσωπα που χρησιμοποιούν εξοπλισμό τραπεζογραμματίων ή διαχειρίζονται μετρητά σε καθημερινή βάση. Συμπληρωματικά προς την επαγγελματική κατάρτιση των φορέων που διαχειρίζονται μετρητά, η ΕΚΤ προσφέρει επίσης προγράμματα κατάρτισης και εκπαιδευτικό υλικό.

([1]) COM(2025) 462 final.

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/840 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, περί προγράμματος ανταλλαγών, συνδρομής και κατάρτισης για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία για την περίοδο 2021-2027 (πρόγραμμα «Pericles IV») και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 331/2014 (ΕΕ L 186 της 27.5.2021, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/840/oj).

([3]) Βλ. παράγραφο 1 της γνώμης CON/2006/35 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 5ης Ιουλίου 2006, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με δύο προτάσεις απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα δράσης στον τομέα των ανταλλαγών, της συνδρομής και της κατάρτισης για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία (πρόγραμμα Pericles) (ΕΕ C 163 της 14.7.2006, σ. 7), παράγραφο 1.1 της γνώμης CON/2012/17 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 2ας Μαρτίου 2012, σχετικά με πρόταση για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση προγράμματος ανταλλαγών, συνδρομής και κατάρτισης για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία (πρόγραμμα «Pericles 2020») (CON/2012/17) (ΕΕ C 137 της 12.5.2012, σ. 7) και παράγραφο 1.2 της γνώμης CON/2018/35 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 16ης Αυγούστου 2018, σχετικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί προγράμματος ανταλλαγών, συνδρομής και κατάρτισης για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία (πρόγραμμα «Pericles IV») (ΕΕ C 378 της 19.10.2018, σ. 2). Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στο EUR-Lex.

Επιπλέον, μετά την κυκλοφορία κάθε νέας σειράς τραπεζογραμματίων τίθενται στη διάθεση του ευρύτερου κοινού πληροφορίες για τον σχεδιασμό και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας. Η ΕΚΤ ετοιμάζει ήδη νέα σειρά τραπεζογραμματίων ευρώ με σκοπό να διασφαλίσει ότι αυτά παραμένουν ασφαλή, αποτελεσματικά και βιώσιμα. Κοινό και εμπειρογνώμονες συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία αυτή. Την τελική απόφαση για το θέμα και τα σχέδια θα λάβει το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, ενώ η ημερομηνία θέσης σε κυκλοφορία της νέας σειράς τραπεζογραμματίων ευρώ θα αποφασιστεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

1.5. Επιπλέον, η ΕΚΤ αναλύει νέους τύπους πλαστών τραπεζογραμματίων ευρώ στο κέντρο ανάλυσης πλαστών τραπεζογραμματίων (ΚΑΠΤ) και χρησιμοποιεί τη γνώση που αποκτά με σκοπό την παροχή συμβουλών προς τις αρχές επιβολής του νόμου. Το ΚΑΠΤ συντονίζει τη διάδοση όλων των γνωστών τεχνικών και στατιστικών δεδομένων για τα πλαστά ευρώ προς κάθε ενδιαφερόμενο.

1.6. Μεταξύ των τεχνικών που χρησιμοποιούν οι παραχαράκτες περιλαμβάνεται ένα ευρύ φάσμα υλικού και λογισμικού επεξεργασίας ψηφιακής εικόνας. Προς αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής η ομάδα των κεντρικών τραπεζών για την αποτροπή της παραχάραξης (Central Bank Counterfeit Deterrence Group), στην οποία συμμετέχει η ΕΚΤ, υποστηρίζει και χρησιμοποιεί τεχνολογίες, όπως συστήματα αποτροπής της παραχάραξης και κιβδηλείας, που εμποδίζουν τη λήψη ή αναπαραγωγή εικόνων προστατευόμενων τραπεζογραμματίων.

1.7. Η ΕΚΤ συμφωνεί ότι για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων απειλών παραχάραξης και κιβδηλείας απαιτείται συνεχής προσοχή. Επομένως, εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το πρόγραμμα Pericles V στοχεύει στην αντιμετώπιση πιθανών απειλών για το ψηφιακό ευρώ, εάν αυτό εκδοθεί μελλοντικά, ώστε να διατηρηθεί η ακεραιότητα του νομίσματος του ευρώ σε όλες τις μορφές του. Ομοίως, η ΕΚΤ επικροτεί το γεγονός ότι στους στόχους του προγράμματος λαμβάνονται υπόψη τόσο οι απειλές που εγείρει η τεχνητή νοημοσύνη όσο και οι ευκαιρίες έρευνας που προσφέρει. Οι δράσεις που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση θα πρέπει να καλύπτουν πιθανές μελλοντικές εξελίξεις σε αυτά τα πεδία.

2. **Ειδικές παρατηρήσεις**

2.1. Ο τίτλος και το άρθρο 1 του προτεινόμενου κανονισμού θα πρέπει να διευρυνθούν ώστε να συμπεριλάβουν αναφορά σε περαιτέρω πιθανές απειλές για την κάλυψη νέων εξελίξεων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του μελλοντικού ψηφιακού ευρώ, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 12, το άρθρο 2 παράγραφος 2 και το παράρτημα του προτεινόμενου κανονισμού.

2.2. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του προτεινόμενου κανονισμού, το πρόγραμμα Pericles V θα υλοποιηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]), υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με τις οντότητες του άρθρου 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του προτεινόμενου κανονισμού, το πρόγραμμα Pericles V θεωρείται συμπληρωματικό των πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί από την ΕΚΤ και την Ευρωπόλ σε σχέση με τις οποίες εμφανίζει συνοχή. Επομένως, είναι θεμελιώδης η ανάγκη να διασφαλιστεί η συνοχή και να αποφευχθεί η άσκοπη επικάλυψη με αντίστοιχα μέτρα κατά της παραχάραξης και κιβδηλείας τραπεζογραμματίων και κερμάτων που λαμβάνονται από άλλες αρμόδιες οντότητες, ιδίως από την ΕΚΤ και την Ευρωπόλ, αντίστοιχα. Για τον λόγο αυτό, κατά την υλοποίηση δράσεων επιλέξιμων στο πλαίσιο του προγράμματος Pericles V η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις υφιστάμενες και προγραμματισμένες δραστηριότητες της ΕΚΤ και της Ευρωπόλ σχετικά με απειλές κατά του ενιαίου νομίσματος, όπως η παραχάραξη και κιβδηλεία και η απάτη, συμπεριλαμβανομένων της παραγωγής και της διανομής πλαστών τραπεζογραμματίων. Αυτό συνάδει με το άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/840, το οποίο θα καταργηθεί με τον προτεινόμενο κανονισμό. Η ΕΚΤ ενθαρρύνει την Επιτροπή, αφενός, να αξιοποιήσει πλήρως την πείρα της ΕΚΤ στην κατάρτιση και την παροχή πληροφοριών για τα τραπεζογραμμάτια ευρώ και, αφετέρου, να διασφαλίσει ότι ο προτεινόμενος κανονισμός θα προβλέπει την πλήρη συμμετοχή της ΕΚΤ στο πεδίο αυτό.

2.3. Επιπλέον, αναφερόμενη στην εύρυθμη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών του προγράμματος Pericles V, η ΕΚΤ επαναλαμβάνει την άποψή της ότι θα ήταν επωφελές η Επιτροπή να συνεργάζεται και να εμπλέκει την ΕΚΤ και την Ευρωπόλ κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος, ιδίως για την από κοινού εξέταση πρωτοβουλιών. Με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθούν πιθανές επαναλήψεις και επικαλύψεις μεταξύ του προγράμματος Pericles V, άλλων συναφών προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων κατάρτισης της ΕΚΤ ([5]). Η συνεργασία αυτή θα διευκολύνει επίσης την εφαρμογή μιας ευθυγραμμισμένης στρατηγικής κατά της παραχάραξης και

([4]) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([5]) Βλ. παράγραφο 8 της γνώμης CON/2005/22 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 21ης Ιουνίου 2005, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με δύο προτάσεις αποφάσεων του Συμβουλίου όσον αφορά το πρόγραμμα δράσης στον τομέα των ανταλλαγών, της συνδρομής και της κατάρτισης για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία (πρόγραμμα «Pericles») (ΕΕ C 161 της 1.7.2005, σ. 11), παράγραφο 2.2 της γνώμης CON/2006/35, παράγραφο 2.4 της γνώμης CON/2012/17 και παράγραφο 2.2 της γνώμης CON/2018/35.

κιβδηλείας του ευρώ και της συναφούς απάτης. Ως εκ τούτου, το άρθρο 8 παράγραφος 1 του προτεινόμενου κανονισμού θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να προβλέπει την πρότερη διαβούλευση της Επιτροπής με τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, συμπεριλαμβανομένων της ΕΚΤ και της Ευρωπόλ. Η Επιτροπή θα πρέπει να παρέχει στην ΕΚΤ επαρκή χρόνο προκειμένου αυτή να εξοικειωθεί με την τεκμηρίωση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 και τα σημεία 1 και 3 του παραρτήματος του προτεινόμενου κανονισμού ([6]).

2.4. Το άρθρο 4 παράγραφος 2 του προτεινόμενου κανονισμού θα πρέπει επίσης να τροποποιηθεί ώστε να προβλέπει πρότερη διαβούλευση με τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων της ΕΚΤ και της Ευρωπόλ, όταν η Επιτροπή χρησιμοποιεί πρόσθετους πόρους σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με τις οντότητες του άρθρου 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού.

2.5. η ΕΚΤ τονίζει την ανάγκη: 1) η ίδια να συμμετέχει τακτικά στην εκπόνηση τυχόν εκθέσεων αξιολόγησης κατά τη διάρκεια του προγράμματος, ώστε να αποτυπώνονται τα μέτρα που η ίδια λαμβάνει και η ενεργός συμμετοχή της στην καταπολέμηση της παραχάραξης και κιβδηλείας και της απάτης· 2) να συμπεριληφθεί δεόντως σε τυχόν εκθέσεις αξιολόγησης και ανακοινώσεις η συμβολή οντοτήτων που μετέχουν ενεργά σε σχετικά μέτρα παράλληλα με την Επιτροπή· 3) η ίδια να ενημερώνεται τακτικά για το πρόγραμμα στο μέλλον· και 4) να ζητείται η γνώμη της πριν από την έκδοση οποιασδήποτε πιθανής κατ' εξουσιοδότηση πράξης για την ανάπτυξη διατάξεων παρακολούθησης και αξιολόγησης του πλαισίου. Εν προκειμένω η ΕΚΤ επισημαίνει ότι το άρθρο 133 της Συνθήκης απαιτεί διαβούλευση με την ίδια πριν από τον καθορισμό μέτρων αναγκαίων για τη χρήση του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος. Η υποχρέωση αυτή δεν περιορίζεται στον προτεινόμενο κανονισμό, αλλά ισχύει και για τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που αφορούν τομείς αρμοδιότητάς της που ορίζονται στη βασική νομοθετική πράξη. Η γνώμη της ΕΚΤ σχετικά με τον προτεινόμενο κανονισμό ζητείται σύμφωνα με το άρθρο 133 της Συνθήκης και, κατά συνέπεια, θα πρέπει να ζητείται και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε κατ' εξουσιοδότηση πράξης με σκοπό την εφαρμογή μέτρων προστασίας του ευρώ από την παραχάραξη και κιβδηλεία και τη συναφή απάτη που είναι αναγκαία για τη χρήση του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος.

2.6. τέλος, όσον αφορά τις δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 5 και περιλαμβάνονται στα σημεία 1 και 2 του παραρτήματος του προτεινόμενου κανονισμού, η ΕΚΤ προτείνει να συμπεριληφθούν κοινές δράσεις με στόχο την παραγωγή πλαστών τραπεζογραμματίων και κίβδηλων κερμάτων εκτός της ζώνης του ευρώ και τη διανομή τους στη ζώνη του ευρώ. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει τον προτεινόμενο κανονισμό, μολονότι ο μέσος αριθμός πλαστών τραπεζογραμματίων ευρώ που εντοπίζονται ετησίως παραμένει υπό έλεγχο, απαιτείται συνεχής επαγρύπνηση, όπως καταδεικνύεται από την αυξανόμενη διαθεσιμότητα υψηλής ποιότητας πλαστών τραπεζογραμματίων ευρώ και χαρακτηριστικών ασφαλείας στο διαδίκτυο / σκοτεινό δίκτυο, την εμφάνιση τραπεζογραμματίων τροποποιημένου σχεδίου και την ύπαρξη κέντρων παραχάραξης και κιβδηλείας, π.χ. στην Τουρκία και την Κίνα.

Στις περιπτώσεις που η ΕΚΤ συνιστά την τροποποίηση του προτεινόμενου κανονισμού, συγκεκριμένες προτάσεις διατύπωσης περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό τεχνικό κείμενο εργασίας και συνοδεύονται από τη σχετική αιτιολογία. Το τεχνικό κείμενο εργασίας διατίθεται στην αγγλική γλώσσα στο EUR-Lex.

Φρανκφούρτη, 7 Νοεμβρίου 2025.

Η Πρόεδρος της ΕΚΤ
Christine LAGARDE

([6]) Βλ. παράγραφο 2.5 της γνώμης CON/2012/17 και παράγραφο 2.2 της γνώμης CON/2018/35.